= ΑΡΓΩ

ΟΡΓΑΝΟ ΕΛΛΗΝ. ΕΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β.

ΣΤΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΕΠΕΣΕ ΘΑΝΑΤΙΚΟ

Βγάλανε καὶ τἄλλο φέρετρο ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ τῶχανε σκεπασμένο καλά, καρφωμένο γερά. Μάλιστα, τῶχανε πασαλήψει μὲ κατράμι γιὰ νὰ μὴ μποροῦνε τὰ μικρόβια νὰ φύγουνε. Ἔπειτα ἔξω ἀπὸ τὴ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ βγάλανε τὰ στρώματα καὶ τὰ παπλώματα τῶν ἀρρώστων καὶ ρίχνοντας λίγο πετρέλαιο τοὺς δώσανε φωτιά. Ἕνας καπνὸς γαλανὸς ἔβγαινε ἀπὸ τὰ πράματα αὐτὰ καὶ μιὰ μυρουδιὰ καμένου πανιοῦ ἀναδινότανε σὄλη τὴν ἀτμόσφαιρα.

Στοὺς δρόμους δὲν βρισκότανε ψυχή.

Τὰ σκυλιὰ ξαπλωμένα, οὐρλιάζανε σἄν νὰ πρόκειτο νὰ πεθάνει κανένας ἄνθρωπος.

Μερικὰ κι ὅλας στὴ γῆς ψοφισμένα.

Πάνω στὰ σώματά τους βόσκανε πράσινες μῦγες ποὺ τὰ τσιμπούσανε, ἐνῶ ἕνας σωρὸς μικρὰ μυγάκια ἤτανε καθισμένα στὴ γλῶσσα τους, ποὺ ἤτανε βγαλμένη ἀπὸ τὸ στόμα τους, μὲ ἀφροὺς πάνω.

Μιὰ ἀποφορὰ ἀνεδινότανε, ἀνακατεμένη μὲ λογιῶ, λογιῶ μυρουδιὲς γιατρικῶν, σὰ νὰ βρισκόντουσαν μὲς τὴ πολιτεία ἕνα σωρὸ ψοφίμια.

Τέσσερις ἄνθρωποι βαστούσανε τὸ φέρετρο, ἀπάνω στοὺς ὤμους των.

Ὁ ἕνας ποὺ βρισκότανε ἀπὸ τὴ δεξιὰ μεριὰ ἤτανε ἕνα γερόντιο χλωμό, φαλακρό, μὲ ἀλλοίθωρα μάτια καὶ πολλὲς τζάρες στὸ μέτωπο.

Φοροῦσε μιὰ σταχτιὰ ρεμπούπλικα μὲ ἕγα φαρδὺ μαῦρο πανὶ στὸ γῦρο, πένθιμο. Ὁ λαιμός του σὲ χίλιες μεριὲς

τσαλακωμένος σὰν ἄχρηστο χαρτί. Φοροῦσε κάτι ροῦχα μαῦρα, λιγδωμένα, σκονισμένα. Τὸ πουκάμισό του ξεσχισμένο μὲ μιὰ μαύρη γραβάτα στραβὰ δεμένη.

Παρουσιαστικὸ λίγο κωμικό.

Ὁ διπλανός του ἕνας ἄνθπωπος μὲ βλογιοκωμένο πρόσωπο, μάτια ἀνοιχτὰ γαλανά.

Μεσόκοπος.

Τὰ παπούτσια του στραβοπατημένα, ἀκαθάριστα γεμάτα χῶμα καὶ λάσπες. Βρακὶ χιλιομπαλωμένο, κοντό ποὺ ἄφινε ἀπὸ κάτω νὰ φαίνεται ἕνα κουρέλι βρώμικο τὸ σώβρακο του. Εἶχε βαλμένη τὴ παλιὰ ξεθωριασμένη τραγιάσκα του στὴν ἀριστερὴ τσέπη τοῦ σακακιοῦ.

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τέντωνε τὸ λαιμό.

Τὰ μαλλιά του πυρόξανθα κατεβαίνανε κάτω ὥς τἀφτιά του μαυρισμένα ἀπὸ τὴ λέρα. Μὲ τῶνα χέρι πιασμένο τὸ φέρετρο, ἐνῶ μὲ τἄλλο προσπαθοῦσε νὰ στηριχτεῖ στὸ γόνατό του.

Τὸ φέρετρο ἤτανε μαῦρο, πισσωμένο....

Πίσω του ψυχή.

Στὴ πίσω μεριὰ τοῦ φερέτρου μιὰ γρηά.

Ὄψη φριχτὴ ποὺ προξενοῦσε φόβο.

Μαῦρο τσεμπέρι, μὲ κρούτσελα βγαλμένα, στὸ κεφάλι. Στὰ πόδια ἄσπρες κάλτσες μάλλινες ποὺ σοῦ χτυπούσανε στὸ μάτι. Τὰ μάτια της μικρά, βλάκικα καὶ χαῦνα, ἀργοσαλεύανε. Τὸ δέρμα της ἀσπρογάλανο σὰν πτώματος.

Ὁ πλαϊνός της ἕνας γέρος μὲ μικριὰ ἄσπρα γένια. Βγαλμένο τῶνα μάτι. Τὰ πόδια γυμνά. Στὶς φτέρνες λίγο ματωμένα.

Παλτὸ λιγδωμένο στὸ γιακά.

Ἕνα τρύπιο καπέλλο, μὰ ποὺ σὲ κάθε βῆμα ποὺ ἔκαμνε ἀναγκαζότανε νὰ τὸ διορθώνει μὲ τὸ χέρι του. Ὁ γιακὰς τοῦ παλτοῦ σηκωμένος.

Μιὰ βρῶμα ἀναδινότανε ἀπὸ ὅλο τὸ σῶμα του, ποὺ θυμίζει τὴ βρῶμα τῆς σάπιας σάρκας, σημάδι τῆς ἀρρώστιας ποὺ πέρασε ἀπὸ πάνω του.

Στὴ πολιτεία ἔχει πέσει θανατικό.

Ἡ ἀρρώστια, ἕνα φριχτὸ μαρτύριο ἀπὸ πόνους.

Ὁ θάνατος, μιὰ ἀπέραντη ἀγωνία, ποὺ ἔσφιγγε μὲ τὰ νευρώδικα χέρια του τὸ λαιμὸ τῶν ἀνθρώπων.

Τὰ σκυλιὰ ὅταν τἄπιανε ἡ ἀρρώστια ἀρχίζανε νὰ ταλαντεύουνται, νὰ κουτουλοῦνε πάνω στοὺς τοίχους ποὺ δὲ μπορούσανε νὰ τοὺς δοῦνε. . . . . .

. . . . . .

Ἕνα κάρρο κυλοῦσε, ἐνῶ οἱ ρόδες του τρίζανε.

Πάνω βρισκόντουσαν ἕνας σωρὸς ἀπὸ πτώματα πεθαμένων παιδιῶν.

Ὁ καρροτσέρης χτυποῦσε τὸ μουλάρι μὲ τὸ καμτσίκι.

Καὶ τὰ πτώματα λικνιζόντουσαν πάνω ἐκεῖ σύμφωνα μὲ τὸ κούνημα τοῦ κάρρου.

Μποροῦσες νὰ δεῖς μερικὰ παιδιὰ ποὺ φορούσανε κοντὰ παντελονάκια μὲ τὰ πόδια ξερά, τεντωμένα.

Τὰ πρόσωπα ἀλλονῶνε κίτρινα, σαφρανένια, ἀλλονῶνε μελανά.

Κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες, μεγάλες φοῦσκες ἀπὸ ὅπου ἔτρεχε ἀκόμα τὸ ἔμπυο.

Ἀλλονῶνε τὰ μάτια ἀνοιχτά, τὰ χέρια σταυρωμένα, τὸ στόμα ἀνοιχτὸ γεμᾶτο ἕνα ἄσπρο ἀφρό.

Τὸ κάρρο κυλοῦσε καὶ οἱ ρόδες του τρίζανε.

Ἤτανε τόσο φορτωμένο ποὺ ἀπὸ τὶς ἄκρες ἐξέχανε μερικὰ πόδια μελανιασμένα ἢ χέρια κίτρινα.

Ἕνα πλῆθος ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ πέθανε . . . . .

. . . . . .

Τὸ κοπάδι τῶν ἀνθρώπων ἔτρεχε σηκώνοντας σκόνη.

Μερικὲς γυναῖκες εἴχανε τὰ παιδιά τους ἀγκαλιασμένα σὰ νὰ πρόκειτο νὰ τοὺς ἁρπάξουνε.

Τὰ πρόσωπα τους ὀστεώδικα, κίτρινα, μένα ἀπερίγραφτο φόβο. Τὰ παιδιὰ μελανιασμένα κλαίανε, κλαίανε τίνοντας πάντα τὰ χέρια τους.

Οἱ ἄντρες κλαίανε καὶ κεῖνοι, βλαστημούσανε γιὰ παρακαλούσανε τὸ θεό.

Τὸ κοπάδι τοῦτο ἔφευγε ἀπὸ τὴ πολιτεία γιὰ νὰ σωθεῖ.

Ἀρρωστούσανε ὅμως κι αὐτοί. Βγάζανε βόλους στὶς μασχάλες, ὕστερα ἀγκομαχούσανε, σύρλιαζαν ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ πεθαίνανε σπαράσσοντας σύγκορμοι.

Οἱ γυναῖκες ἀπὸ πάνω τους, μὲ τὰ ὀστεώδικα πρόσωπα κρατόντας τὰ μελανιασμένα παιδιά τους.

Οἱ σάρκες τῶν πεθαμένων σαπίζανε, βγάζανε σκουλίκια ποὺ σεργιανούσανε πάνω στὰ χείλη τους γιὰ στὰ ἀσπρουλιάρικα μάτια τους.

Μόνο πιά, ὕστερα ἀπὸ μέρες, ὅταν γυρίζανε οἱ νεκροθάφτες μαζεύοντας τοὺς πεθαμένους, τοὺς θάβανε.

Μαζύ τους οἱ νεκροθάφτες εἴχανε ἕνα κουτὶ γεμᾶτο ἀπὸ μαύρη μπογιά. Μέσα ἕνα πινέλλο.

Σόποιο σπῆτι πεθαίνανε ἀνθρῶποι, κάμνανε κι ἕνα μαῦρο σταυρό. Οἱ μαῦροι σταυροὶ στὴν πολιτεία αὐτὴ εἴσανε πολλοὶ γιατὶ εἶχε πέσει θανατικό.

Ὅσοι φτάσανε ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία χωθήκανε στὰ ἐρημόσπητα τῶν χωριῶν.

Σκοτινά, μὲ μικρὰ παράθυρα. Οἱ τοῖχοι ἀπὸ πολὺ καιρὸ σουβατισμένοι. Τὰ ταβάνια καπνισμένα καὶ στὶς σκοτινὲς γωνιὲς οἱ ἀράχνες μὲ τὰ δύχτια τους.

Στὶς ἐκκλησιὲς βρισκόντουσαν οἱ μοναχοὶ ποὺ ψάλανε ἀκολουθίες καὶ κάμνανε ἀγρυπνίες.

Μὰ μέσα στὰ χαμόσπιτα μαζεμένοι ἄντρες, γυναῖκες, γέροι, παιδιά. Ξαπλωμένοι χάμω στὴ γῆς γιὰ πάνω σὲ παλιὰ ἀχυρένια στρώματα. Πολλοὶ ἀγκομαχούσανε. Τὸ πρόσωπό τους ἔβγαζε κάτι κοκκινᾶδες. Στὶς μασχᾶλες, γιὰ κάτω στοὺς βουβῶνες φοῦσκες γεμᾶτες ἔμπυο.

Τὸ κίτρινο ἔμπυο ἔτρεχε στὴ γῆς.

Οἱ γυναῖκες καθισμένες στὴν ἄκρη, μὲ μαζεμένα τὰ πόδια, περασμένα τὰ χέρια τους γύρω ἀπὸ τὰ γόνατα. Τὰ μαλιὰ ἀχτένιστα, λυμένα, πέφτανε πάνω στὶς ξεφλουδισμένες πλάτες τους.

Λυπότανε νὰ τὶς βλέπει κανείς.

Βαθουλωμένα τὰ μάτια τους εἴχανε γύρω ἕνα μαῦρο κῦκλο. Τὰ χείλη τους μελανὰ σὰν τοῦ Θανάτου.

Σιωπὴ νεκρική...

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀκουόντανε κανένα μουρμούρισμα, τόσο σιγαλό, ποὺ ἔφερνε ἀνατριχίλες στὸ πετσὶ τῆς κεφαλῆς.

Καμιὰ γεροντικὴ φωνὴ παρακαλόντας τὸ Θεό.

Κανένα ἀγκομαχητὸ μάννας ποὺ εἶδε τὸ παιδί της μπυασμένο νὰ σπαρταρᾶ στὴν ἀγκαλιά της, νὰ λυώνουν οἱ σάρκες του καὶ νὰ βρωμᾶ φοβερά.

Ὁ Θάνατος κρυμένος σὲ κάθε γωνιά.

Μποροῦσε νὰ μοιάζει μὲ καβαλλάρη μεσαιωνικό, σιδερόφραχτο ποὺ κρατοῦσε τὸ κοντάρι στὸ χέρι.

Σκιὰ φοβερή.

Κανένας λόγος παρηγοριτικὸς κάποιου ἀδερφοῦ γέροντα σὲ κάποιο ποὺ ξεψυχᾶ.

Ἡ φωνή του παράτερη.

Στὴ πολιτεία ἔπεσε θανατικό.

Ἀνοίγουνε λάκκους βαθιοὺς ποὺ ρίχνουνε μέσα τὰ μπυασμένα σώματα. Πολλὰ τὰ θάβανε τυλίγοντάς τα σὲ ἕνα ἄσπρο σεντόνι κι ὕστερα τὰ χρίζανε μὲ ἀσβέστη. Ρίχνανε ἐπίσης πάνω ἀπὸ τοὺς λάκκους φτυαριὲς ἀσβέστη. Τοῦτο τὸ πρᾶμα χόχλαζε, ὅταν τοῦ ρίχνανε νερό. Τὰ σώματα χωρὶς ἀφιβολία θὰ κιιόντουσαν θὰ ξεφλουδίζανε καὶ θὰ γινόντουσαν κόκκινα καὶ φριχτὰ στὴν ὄψη. Οἱ μπυασμένες πληγὲς θὰ ἀνοίγανε καὶ μέσα βαθιὰ θὰ φαινόντουσαν τὰ κόκκαλα.

Στὴν πολιτεία ἔπεσε θανατικό.

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀκουότανε κανένα κράξιμο μαυροκόρακα, πένθιμο ψαλτῆρι.

Τοῦτα τὰ πουλιὰ φέρνανε σβοῦρες πάνω ἀπὸ τοὺς ἀνοιγμένους λάκκους τοὺς γεμάτους ἀπὸ σάπια κορμιά.

Κράζανε λυπητερά, μονότονα.

Ὅλα τὰ σπήτια σημαδιασμένα μὲ μαύρους σταυροὺς πένθιμους . . . . . .

. . . . . Ἡ μάνα οὔρλιασε.

Ἔταξε τῆς Παναγιᾶς.

Ὁ πατέρας μὲ τὰ πολλὰ τὰ χρήματα σουλάτσερνε λυπημένος. Τὰ παιδιά του πεθάνανε ὅλα. Τὰ εἶδε νὰ τρέμουνε, νὰ φωνάζουνε βοήθεια καὶ νὰ πεθαίνουνε, χωρὶς νὰ πλησιάσει κοντά τους.

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ὅμως φώναζε τὸ ὄνομά τους.

Ἡ γυναῖκα του χλωμὴ σὲ μιὰ ἄκρη, βουτυγμένη στὰ μαῦρα. Τὸ κεφάλι της βαρύ. Ἔνοιωθε κι αὐτὴ κάτι νὰ τὴν πονεῖ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες.

Ἤθελε νὰ πεθάνει γιὰ νὰ πάει νὰ βρεῖ τὰ παιδιά της.

Κάποτε κουνοῦσε τὸ κεφάλι θλιμμένα καὶ μουρμουροῦσε.

— Χριστιανοὶ...Χριστιανοὶ τὸ παιδί μου! Πάει... Σκῦλοι, σκῦλοι ἀφῆστε νὰ τὸ φιλήσω...Βγᾶλτε αὐτὲς τὶς πίσσες ἀπὸ τὴ πόρτα...Χριστιανοὶ...ὤ! κακὸ ποὺ μᾶς βρῆκε...

Εἶνε ὁ ἀρχοντομαχαλάς.

Ἡ βρῶμα τοῦ καμένου πανιοῦ ἁπλωνότανε στὶς κάμαρες τῶν σπιτιῶν.

Ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ διπλανὸ σπῆτι.

—Ἄχ! ἄχ!.. κακὸ ποὺ μᾶς βρῆκε! Κόρη μου, κοροῦλα μου... ποῦ πᾶτε τὸ παιδί μου; Τἀδέρφια σου; Ἀφῆστε τὸ παιδί μου!... πάρτε τὰ πλούτη μας κι ἀφῆστε τὸ παιδί μου! Καταραμένοι ἄνθρωποι... Παιδί μου δὲν μοῦ μιλᾶς; Κοροῦλα μου! κοροῦλα μου! . . . . . .

. . . . . .

Στὸ σπίτι πεθάνανε οἱ γέροι γονιοί.

Τοὺς βάλανε σὲ μαῦρα κασόνια, ἀλοιμένα μὲ πίσσα. Φροντίσανε νὰ τοὺς φορέσουνε τὶς γιορτινὲς φορεσιές. Τοὺς ἄντρες μαῦρα φράκα, ἴσως τσαλακωμένα λίγο μὲ πέτα μεταξωτά. Στὸ στόμα βάλανε ἕνα κομάτι μπαμπάκι γιατὶ πεθαίνοντας εἶχε μείνει ἀνοιχτό. Οἱ μυῶνες τοῦ προσώπου λίγο συσπασμένοι. Τὰ μάγουλα κίτρινα μὲ λίγες βοῦλες μελανές. Μερικοί, πελιδνὲς μορφές, μπογιατισμένοι μὲ ὤχρα. Φροντίσανε ἀκόμα νὰ τοὺς φορέσουνε τὰ λουστρίνια παπούτσια...

Τὰ μαῦρα πουλιὰ κράζανε λυπητερὰ, μονότονα.

Ἡ νύχτα ἐρχότανε· περπατοῦσε σὰν καμιὰ πόρνη στοὺς δρόμους τῆς πολιτείας, γιὰ νὰ βρεῖ κανένα διαβάτη καὶ νὰ τὸν ξεγελάσει. Τὸ πρόσωπό της τυλιγμένο στὰ μαῦρα πέπλα, χλωμό, θλιβερό.

Τὰ βήματα τοῦ θανάτου βαριὰ στὴν πολιτεία τούτη.

Πάνω σὲ κρεβάτι φτωχικὸ ἀκουμποῦσε ἕνα παρθενικὸ σῶμα.

Ξεπλεγμένα τὰ μαλλιὰ στὸ μαξιλάρι, ποῦχε μὲ κεφαλαῖο τ' ἀρχικὸ γράμμα τοῦ ὀνόματός της, μοιάζανε σὰ ψοφισμένα φίδια. Τὰ χέρια ἀνήμπορα σφίγγανε στὸ στῆθος τὸ μικρὸ σταυρό.

Παραλήρημα.

Ἡ μάννα πῆγε στὴν ἄλλη μικρὴ κάμαρη τοῦ σπητιοῦ ποὺ βρισκότανε ἡ μεγάλη ἀδερφή. Τὸ σῶμα της κυρτό, χλωμὸ τὸ πρόσωπο καὶ τὰ μάτια χαῦνα.

Ἀπὸ τὸ μικρὸ καντήλι ποὺ βρισκότανε στὴν ἄκρη τῆς κάμαρης ἕνι χλωμὸ φῶς χυνότανε.

Τὰ μάτια τοῦ κοριτσιοῦ σφαλιστὰ γιὰ ἀνοιχτά, καρφωμένα σὲ κάποια γωνιά. Ἕνα πράσινο φῶς παράξενο χυμένο μέσα τους. Βλέπει. Ἕνας σιδερένιος καβαλλάρης ποὺ

μέσα ἀπὸ τὴ προμετωπίδα του ἔχει καρφωμένα πάνω της δυὸ ἀναμένα μάτια. Τραχὺ τὸ περπάτημά του κι ἀναπάντεχο, γοργὰ τὰ κινήματά του . . . . . .

. . . . . .

Καθισμένοι οἱ τέσσερες νεκροθάφτες σὲ μιὰ αὐλή.

Μοιάζανε σὰ παλιὰ κουρέλια βρώμικα καὶ ἀκάθαρτα γιὰ σᾶ φέρετρα παλιὰ κίτρινα, ποὺ τοὺς βγάλανε κάθε χρυσὸ πούχανε.

Ἀμίλητοι, μὲ μορφὲς ἠλίθιες ποὺ νομίζεις πὼς βγήκανε ἀπὸ τὸ τάφο. Περιμένουνε νὰ ξεψυχήσει ὁ ἄρρωστος γιὰ νὰ τὸν πάρουνε. Μιὰ κουκουλωμένη μορφὴ μπαίνει ἀπὸ τὴ πόρτα καὶ τοὺς πλησιάζει. Εἶναι χλωμή, περίλυπη μέχρις θανάτου.

Τοὺς ἀρωτᾶ σᾶ νὰ μὴ ξέρει τί περιμένουνε καὶ ποιοὶ εἶναι.

Μόλις ἀκούονται τὰ λόγια τῆς μορφῆς αὐτηνῆς.

—...Εἴμεθα ἀνθρῶποι ποὺ πεθάναμε...ἀπαντᾶ, ἐκεῖνος μὲ τὸ βγαλμένο μάτι, μὲ μιὰ φωνὴ ἀπαθὴ καὶ θλιβερή.

Ὁ κουκουλωμένος ἄνθρωπος κάμνει ἕνα βῆμα πρὸς τὰ πίσω.

— Εἴμεθα νεκροί...καὶ τόρα περιμένουμε νὰ πάρουμε τὸν ἄνθρωπο ποὺ πεθαίνει. Τουλόγουσου;...

Μὰ ὁ ἄνθρωπος τοὺς βλέπει καλά.

Οἱ μορφές τους καφετιές, τὰ χαραχτηριστικά τους ἄγρια ποὺ σοῦ προξενοῦνε τὸ φόβο. Νομίζεις πὼς ἀληθινὰ εἶναι νεκροί, ἀφοῦ βρίσκουνται σὲ μιὰ τέτοια πολιτεία.

Σηκώνουνται, κι ὁ ἄνθρωπος ποὺ μπῆκε στὴν αὐλὴ τρομαγμένος φεύγει.

—...χὶ...χὶ...χί. Ἕνα νευρικὸ γέλιο ἀπὸ τὸ στόμα τῆς γρηᾶς. Κι οἱ τέσσεροί τους μοιάζουνε μ' ἐλεεινὰ κουφάρια ποὺ ὁ μαῦρος καβαλλάρης τὰ ἀναγέλασε γιὰ τὴ μικροτητά τους καὶ ποὺ προξενοῦνε ἕνα τρομερὸ ρῖγος, σὲ κάθε ἄνθρωπο ποὺς θὰ τοὺς δεῖ . . . . . .

. . . . . .

Τὰ πρόσωπα τῶν ὅσων ξεφύγανε τὸ θάνατο εἶναι κίτρινα. Τὰ μάτια τους ρεμβὰ καὶ πάντα στὸ βάθος πλημμυρισμένα ἀπὸ τρόμο καὶ φόβο. Βλέπουνε παράξενα κάθε τι. Πολλοὶ τρέμουνε ἀπὸ τὴν ἀδυναμία. Ἄλλοι ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ βήχουνε.

Τὸ βράδυ μὲς τὶς αὐλὲς ἀνάβγουνε ἀνθρακιές.

Πάνω ρίχνουνε θειάφι γιὰ ζάχαρη.

Ἔπειτα πέφτουνε σὲ σκέψεις κι ἀκοῦνε τὰ κ ρ ὶ κ ποὺ κάμνουνε τὰ ξύλα. Μερικοὶ ἀκουμποῦνε τὸ κεφάλι τους πάνω στὸ μπαστοῦνι ποὺ κρατοῦνε γιατὶ αἰστάνονται τὸ κεφάλι τους βαρύ. Μόλις ἀκούεται ἡ ἀνάσα τους.

Τὰ μάτια τους κάθε τόσο καὶ λίγο βλέπουνε γύρω.

Ἕνας νέος μὲ χλωμὸ πρόσωπο βλέπει πρὸς τὴ πόρτα. Περνοῦνε οἱ τέσσερες νεκροθάφτες κρατόντας μαῦρο φέρετρο.

Ἀπὸ τὸ τρόμο του λιγοθυμᾶ. Οἱ ἄλλοι τρέχουνε κοντά του φοβισμένοι. Πολλοὶ σκεπάζουνε τὰ μάτια τους ὅταν βρίσκονται ἀπέναντι στὴ πόρτα. Τὸν συνεφέρνουνε καὶ ἐξακολουθοῦνε πάλι τὶς σκέψεις τους ποὺ τὶς κόψανε.

— Εἶναι ἡ ὥρα τῆς νύχτας.

— Εἶναι ἡ ὥρα ποὺ ἡ νύχτα ἁπλώνει τὰ μαῦρα πέπλα της σόλο τὸ κόσμο. Εἶναι ἡ ὥρα ποὺ οἱ ψυχὲς φρουμάζουν κι ἔρχονται νὰ ποῦνε τὴ στερνή τους προσευχὴ, κάτω ἀπὸ τὸ κονοστάσι τὸ στολισμένο μὲ χλωμὲς βυζαντινὲς παναγιές.

Τὸ ἀφίβολο φῶς τοῦ καντηλιοῦ τὶς περιλούνει κι εἶνε ἡ ψυχές, ἁγνές, ντυμένες ἄσπρα γιορτινὰ ροῦχα.

Ἔτσι σκέφτονται οἱ ἀνθρῶποι ποὺ βρίσκονται γύρω ἀπὸ τὶς ἀνθρακιές.

Μοιάζουνε τὰ μάγουλα κανενὸς ἀπ αὐτοὺς μὲ τὰ μάγουλα τοῦ φάντη τῆς κοντσίνας.

Στὴ πολιτεία ἔπεσε θανατικό.

Τὰ μάτια τους ἀργοσαλεύουνε ζητόντας στὸ βραδινὸ σκοτάδι κάτι ἀόρατο, κάτι ποὺ ἴσως νὰ βρίσκεται στοὺς τάφους. Μερικοὶ λένε ἀσυνάρτητες φράσεις ποὺ δὲν ἔχουνε καμιὰ σημασία.

Ἀκούεται κανένα ξεφωνητό, κανένα γαύγισμα σκύλου ποὺ ἴσως πεθαίνει ἀπὸ τοὺς φριχτοὺς πόνους τῆς ἀρρώστειας, σπαράσσοντας κάτω στὸ χῶμα, νὰ σκίζει τὴ νεκρικὴ σιωπὴ τῆς πολιτείας μὲ τὴ πύρινη ρομφαῖα του. Εἶναι οἱ τελευταῖες φωνὲς ποὺ ἀφίνει τὸ ζῶο ἀνήμπορο μπρὸς στὸ μαῦρο καβαλλάρη ποὺ σέρνει βαριὰ τὰ βήματά του χτυπῶντας μὲ τὸ φαρμακερὸ κοντάρι του κάθε πλᾶσμα ζωντανό, γιατὶ ἡ α ἰ ω ν ι ό τ η τ α τ ο υ θ ἄ τ α ν ε ἄ σ κ ο π ο ς π ο λ ι τ έ λ ε ι α.

Ἡ φωτιὰ ἀνάβγει.

Ἔτσι πάνω στοὺς τοίχους γίνονται κάτι σκιὲς παράξενες, σὰ νὰ κυνηγᾶ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη γιὰ σὰ νὰ βασανοῦνε δρεπάνια κι ἡ μιὰ γυρεύει νὰ πάρει τὸ κεφάλι τῆς ἄλλης.

Ἕνα τρεμούλισμα.

Τρέμουνε ὅλες σὰ νὰ πέρασε πάνω ἀπὸ τὰ ἄϋλα κορμιά τους κάποια πνοὴ θανατερή.

. . . . . .

Οἱ τέσσερες νεκροθάφτες περπατοῦνε σιωπηλοὶ καὶ θλιμένοι βαθιά.

Οἱ σκιές τους εἶναι τέρατα.

Εἶναι Ἀτλαντίδες ποὺ σέρνουνε ἕνα πένθιμο ἀρχαϊκὸ χορὸ πάνω στὰ μαῦρα μαλιὰ τῆς θάλασσας.

Μόλις διακρίνονται τὰ ὑακίνθινα σώματά των μόλις φαίνονται οἱ γόφοι των, μόλις σαλεύει τὸ στῆθος.

Τὸ τραγοῦδι τους παθιάρικο ἁπλώνεται.

Κι οἱ θλιβεροὶ αὐτοὶ ἀνθρῶποι προχωροῦνε, προχωροῦνε.

Φτάσανε στοὺς λάκκους.

Μέσα σαὐτοὺς τυλιγμένα σώματα φωσφορίζουνε παράξενα. Ἴσως στὰ πρόσωπα τῶν πτωμάτων νὰ ὑπάρχει ἀκόμα ἡ ἀγωνία τοῦ θανάτου.

Οἱ λάκκοι βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὴ πόλη.

Ἐκεῖ μέσα ριγμένοι ἄντρες, γυναῖκες, γέροι, παιδιά.

Μιὰ βρῶμα ἀναδίνεται ἀπὸ τοὺς λάκκους αὐτούς.

Τὰ πτώματα ἀλλάσουν χρῶμα καὶ ἀπὸ ὠχρότατα γίνονται κόκκινα, πολλὲς φορὲς πελιδνά. Μερικὰ βρίσκονται μὲ φουσκωμένα τὰ κεφάλια καὶ τὶς κοιλιές, παραμορφωμένα τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια. Οἱ φλέβες τους ἔχουνε ζωγραφιστεῖ σὰ δέντρα, μὲ πιὸ ζωηρὸ κόκκινο χρῶμα. Σὲ μερικὰ οἱ φλέβες ἀποτελέσανε πλᾶκες πλατιὲς γιὰ γραμμές.

Τὰ φουσκωμένα κεφάλια εἶνε φριχτά, τὰ μάτια των πρισμένα. Ἀπὸ ταὐτιά τους βγαίνουνε καὶ μπαίνουνε κάτι πράσινες μῦγες.

Ἡ ἀποσύνθεση ἔχει ἀρχίσει.

Μερικῶν πτωμάτων τὰ σπλάγχνα εἶνε χυμένα ἔξω κόκκινα, μελανὰ φριχτὰ στὴν ὄψη. Τὰ χέρια πρισμένα, τὰ δάχτυλα λυωμένα. Οἱ μῦγες νυχτοήμερα μπαινοβγαίνουν ἀπὸ τὰ ρουθούνια, ταφτιά, τὰ μάτια. Ὅσα πτώματα μείνανε μὲ ἀνοιχτὰ στόματα φαίνονται ἀπὸ μέσα νὰ βγαίνουνε

γραμμὴ σκουλήκια καὶ νὰ προχωρᾶνε πρὸς τὰ σπλάγχνα.

Κάτι κίτρινα γιὰ κόκκινα ὑγρὰ κυλοῦνε.

Η βρῶμα εἶνε φοβερή.

Κάποτε ὅμως μὲς τὴ σιωπὴ τῆς νύχτας γιὰ τῆς μέρας ἀκούεται ἕνας δυνατὸς γ δ ο ῦ π ο ς.

Τρομάσσει ὁ λογισμὸς ἡ καρδιὰ χτυπᾶ.

Κάποια κοιλιὰ φούσκωσε πάρα πολὺ κι ἦρτε ὁ καιρός της νὰ σπάσει. Βρωμερὰ ἀέρια ἀναδίδονται. Τὰ σπλάγχνα τοῦ πτώματος πεταχτήκανε ὡς τὰ πόδια.

Οἱ πράσινες μῦγες ὁρμοῦνε μέσα νὰ συνεχίσουνε τὴν ἀποσύνθεση. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Σιωπή.

Ἕνα παράξενο θρόϊσμα.

Γονατισμένοι ἀνθρῶποι κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα προσεύχονται.

Τὰ μάτια τους μένουνε κιαρφωμένα στὴ γῆς.

Μουρμουρίζουνε.

— «.. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν...»

Ὁ ἦχος εἶναι ἁπαλός, συρτός.

Πέρα ἁπλώνεται ἡ ἀπέραντη κοιλάδα, μὰ ποὺ κάπου, κάπου ἔχει μερικὲς ἄσπρες βοῦλες σὰ δέρμα παρδαλῆς γάτας.

Μερικὰ ἔρημα σπητάκια ποὺ δίπλα ἔχουνε μεγάλα γέρικα δέντρα.

Σιωπὴ σόλη τὴ πεδιάδα.

— «...Ἀνάπαυσον... ἐν τόπῳ χλοερῷ...»

Εἶναι ἡ ὥρα ποὺ οἱ σκιὲς τρέμουνε κι οἱ ψυχὲς κλαῖνε.

Μοιάζει σὰ νὰ θέλει ἡ κακιὰ αὐτὴ ὥρα νὰ πεῖ κάποιο θλιβερὸ παραμύθι, φριχτὸ ποὺ ἡ γῆς θὰ σκεπαστεῖ ἀπὸ πάγους, ὁ ἥλιος θὰ πάψει νὰ φωτίζει, οἱ ἄνθρωποι θὰ φεύγουνε πρὸς τὸν Ἰσημερινὸ ἀκολουθούμενοι ἀπὸ ζῶα, ἐνῶ πάνω στὸ γκρίζο ὁρίζοντα τὰ μαῦρα κοράκια θὰ ἀποτελοῦνε ἕνα μαῦρο κομπολόϊ ἀπὸ πιρλάντια.

Ὅραμα φριχτό, τρομαχτικό.

. . . . . .

. . . . . .

Ἕνας γκρίζος καπνὸς σκέπασε τὸ σπῆτι.

Μέσα βρισκόντουσαν πολλοὶ πεθαμένοι.

Ἡ φωτιὰ ἁπλώνει γύρω ἀπὸ τὸ σπῆτι γλῶσσες πελώριες.

Οἱ τέσσερες νεκροθάφτες φεύγουνε.

Στὰ μάτια τους μέσα ὑπάρχει ἕνας μαῦρος ἴσκιος. Τὰ πρόσωπά τους δείχνουνε κάτι τι ποὺ μοιάζει μὲ τὸ θάνατο.

Ὅταν κανένας τοὺς ἀντίκρυζε, ἔφευγε κατατρομαγμένος, ἔκλαιε μὲ πικρὰ δάκρυα ξαπλωνότανε στὴ γῆς, καὶ περίμενε νὰ ἔρθει ὁ θάνατος.

Τὰ κινήματά τους εἶνε ἀργὰ σὰν ἀνθρώπων ποὺ μετανοιώσανε γιατὶ γεννήθηκαν, ἢ σὰν ἀνθρώπων ποὺ βγήκανε ὕστερα ἀπὸ μέρες ἀπὸ τάφο.

Ἔχουνε καὶ οἱ τέσσερές τους κάτι τι τὸ βουβὸ πάνω τους τὸ τρομαχτικό. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μουρμουροῦνε.

— ...Ὅλα δὲν εἶναι παρὰ ἕνα μεγᾶλο ψέμα...

Ἀκούεται ὁ κρότος ποὺ κάμνουνε τὰ τζάμια σπάζοντας ἀπὸ τὴ θερμότητα.

Οἱ τέσσερες νεκροθάφτες βάλανε φωτιὰ στὸ σπῆτι γιὰ νὰ μὴ κουβαλοῦνε τοὺς νεκρούς.

Σκέφτονται.

— «Τὰ σώματα θὰ πάρουνε καὶ κεῖνα φωτιά. Ἡ σᾶρκα θὰ ζεσταθεῖ, τὸ λίπος θὰ ἀρχίσει νὰ λυώνει. Τὸ κρέας θὰ τζαρώνει, ἴσως θὰ τσουτσουρίζει. Ἔπειτα τὸ κεφάλι θὰ πάρει πρῶτο γιατὶ ἔχει μαλλιά. Τὸ κρανίο θὰ ζεσταθεῖ, θὰ σπάσει καὶ τὰ μυαλὰ θὰ χυθοῦνε».

Ὕστερα μοιάζουνε μὲ ἀνθρώπους ποὺ δὲν ἐνδιαφέρονται καθόλου γιὰ τὴν ὕπαρξη τους.

Βουβοὶ γυρίζουνε πίσω.

— ...Ὅλα δὲν εἶνε παρὰ ἕνα μεγᾶλο ψέμα...

Τὰ κεφάλια τους σκυμένα.

Ἡ φωτιὰ τοὺς δίδει ἕνα κόκκινο χρῶμα.

Τὰ μάτια τους εἶναι ρεμβά.

Μοιάζουνε μὲ καταδίκους ποὺ θέλουνε νὰ πᾶνε στὰ σπήτια τους, μὰ ποὺ φοβοῦνται μὴ βροῦνε τὴ πόρτα καρφωμένη. Σκέφτονται ἴσως πὼς ἡ γυναῖκα τους πέθανε σὲ κανένα ἔρημο δρόμο φτύνοντας αἷμα, πὼς τὰ παιδιά τους γινήκανε κλέφτες, φονιάδες καὶ πόρνες. Ἴσως ἡ γυναῖκα τους ποὺ κάθε βράδυ τοὺς ἔστρωνε τὸ κρεβάτι νὰ γίνηκε

πόρνη καὶ νὰ γυρίζει στοὺς δρόμους πουλῶντας τὴ σᾶρκα της. Μπορεῖ ἀξιόλογα νᾶνε βαμένη, μπορεῖ κι ὅλας νὰ φορᾶ ἕνα ἄσκημο καπέλλο βελουδένιο καὶ νὰ κοιμᾶται, γιὰ νὰ μὴ πλερώνει νοῖκι στὰ ἔρημα μπαγκάκια τῶν πάρκων.

Γυρνᾶνε πίσω στὴ πολιτεία.

Στὴ πολιτεία ἔπεσε θανατικό.

Τὰ πρόσωπά τους ἔχουνε πάρει ἕνα γαλανὸ χρῶμα.

Νομίζεις πὼς εἶνε πτώματα ποὺ ἀναστηθήκανε καὶ περπατοῦνε μέσα στὴ πολιτεία τούτη.

Ἀποτελοῦνε ἕνα φριχτὸ σύμπλεγμα ποὺ τρομάζει τὴ ζωή, ποὺ τρομάζει τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ λόγια τους ἀπαίσια, ἀπαθῆ, θλιβερά.

— ...Ὅλα δὲν εἶναι παρὰ ἕνα μεγᾶλο ψέμα...

Στὴ πολιτεία ἔπεσε θανατικό.

Μυρωδιὰ καμένης σάρκας ἀναδίνεται.

Ὅλα τὰ νεκρὰ πτώματα ποὺ βρισκόντουσαν μὲς τὸ σπήτι θὰ καήκανε καὶ θᾶνε φριχτὰ στὴν ὄψη.

Τὰ μάτια τους βγαλμένα. Τὸ κρανίο τους μαῦρο μὲ μιὰ σειρὰ ἄσπρα δόντια, τὰ πλευρά τους μαῦρα κάβουνα. Οἱ σάρκες τους λυωμένες θὰ βρίσκονται κάτω.

Οἱ τοῖχοι τοῦ σπητιοῦ μαῦροι.

Τρυπώσανε σὲ κάποια αὐλή.

— ...Εἶναι καιρὸς νὰ πεθάνει...Μένει μόνος γιατὶ ὅλοι ἀπὸ τὸ φόβο τους φύγανε...Ἄσπλαγχνοι...

— Ἐσὺ εἶσαι σπλαγχνικός;

— Ὁ Θεὸς εἶναι σπλαγχνικός;

— ...Ὅλα δὲν εἶναι παρὰ ἕνα μεγᾶλο ψέμα...

Σωπάσανε.

Ἀκούστηκε ἕνας βόγγος ἀνθρώπου ποῦ πεθαίνει.

— ...Τὸ μαῦρο πουλὶ ἤθελα νὰ πῶ ὁ μαῦρος καβαλλάρης, ὁ πατέρας; Ὤ, ὤ, ὤ...Θεέ, θεὲ δὲν ὑπάρχεις γιὰ τοὺς ἀνθρώπους...εἶμαι χῶμα...χῶμα...μὰ τί θέλει ὁ μαῦρος καβαλλάρης;...ὄχι, ὄχι δὲν εἶμαι ἕνα τέτοιο πρᾶμα...εἶμαι τίποτε; ὄχι εἶμαι σκουλήκια...τίποτε τέτοιο...μόνο χῶμα, χῶμα μὰ ποὺ τώρα μιλῶ...

Χὶ...χὶ...χὶ...φανταστῆτε ὁ πατέρας χορεύει.

.. Οἱ καβαλλάρηδες...ὁ καβαλλάρης... Ἐδῶ... μάνα θέλεις τίποτε;...ἐδῶ στὴ μασχάλη τρέχει ἔμπυο, ἔμπυο,...μάνα...

Στὴ πολιτεία ἔπεσε θανατικό.

Στοὺς δρόμους ἀλιχτοῦνε τὰ σκυλιά.

Στὶς γωνιὲς τῶν σπητιῶν βρίσκονται φωτιὲς ποὺ καῖνε τὰ ροῦχα τῶν ἀρρώστων.

Μιὰ βρῶμα καμένου πανιοῦ ἀναδίνεται ἀπὸ κεῖ κι ὁ καπνὸς χάνεται στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας.

Σιωπή.

Ἄραγες ὕστερα ἀπ αὐτὴ τὴ σιωπή, ἀπ αὐτὸ τὸ σκοτάδι θὰ γλυκοχαράξει μιὰ αὐγὴ χρυσοστέφανη ;

Ἄραγες μερικοὶ ἀπ ὅλους αὐτοὺς τοὺς καταδικασμένους ἀνθρώπους θὰ δοῦνε αὐτὴν τὴν χρυσοστέφανη αὐγή, νὰ τοὺς ραίνει μὲ κόκκινα ρόδα ;

Ὡς τόσο ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀκούεται βαρὺ νὰ ταράζει τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας τὸ ἀργό, μελαγχολικὸ καὶ μονότονο περπάτημα τοῦ μαύρου καβαλλάρη.

ΗΛΙΑΣ ΧΑΤΖΗΛΙΑΣ

(ΑΛΗΤΗΣ ΖΑΙΛΙΧΑΣ)

ΣΙΓΟΜΙΛΗΜΑΤΑ

X

Λυπητερὰ ἀντηχοῦνε στὴν κοῦφια μου ψυχὴ
τὰ λόγια σου.
Κι ὅταν δὲν μιλᾶς ἡ σιωπή σου—πιὸ φλύαρη—
μὲ παιδεύει.

Ὁρκίζεσαι μὲ ὅρκους φριχτοὺς πὼς μ' ἀγαπᾶς
καὶ γὼ τοὺς νοιώθω στείρους
Κι ὅταν δὲν τοὺς λές, ὅταν δὲν τοὺς ἀκούω
ἡ ἀμφιβολία μὲ πνίγει.